

ಇ-ಕಸ' ಯಾವುದು?

ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ 'ಇ-ಕಸ' ಯಾವುದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಿಪಿಯು, ಮೇನ್ ಫ್ರೇಮ್ಸ್, ಮಿನಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಪರ್ಸನಲ್ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್, ಪ್ರಿಂಟರ್, ಕಾರ್ಟ್ರಿಡ್ಜ್, ಜೆರಾಕ್ಸ್ ಉಪಕರಣ, ಟೈಪ್‌ರೈಟರ್, ಸ್ಟಿರ ದೂರವಾಣಿ, ಮೊಬೈಲ್, ಕಾರ್ಡ್‌ಲೆಸ್ ದೂರವಾಣಿ, ಟಿ.ವಿ (ಎಲ್‌ಸಿಡಿ ಮತ್ತು ಎಲ್‌ಇಡಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸೇರಿ), ಪ್ರಿಂಟ್, ವಾಷಿಂಗ್ ಮೆಷಿನ್- ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಗಡಿಯಾರ, ಟಿವಿ ರಿಮೋಟ್, ಟಾರ್ಜ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸೆಲ್‌ಗಳಂತೂ ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಸೇರುತ್ತಿವೆ.

ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ದೂಳು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಅಪಾರ ಹಾನಿಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕೂಡಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

1800 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳ

2007ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ 2020ರ ವೇಳೆಗೆ ಹಳೆಯ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳ ಇ-ಕಸ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡಾ 1800 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳ ಇ-ಕಸದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡಾ 500 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣ 30 ಪಟ್ಟು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಇ-ಕಸ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಾಲು ಶೇಕಡಾ 12ರಷ್ಟು ಇದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2016ರಲ್ಲಿ 18 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಸವನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಶೇಕಡಾ 80 ಕಾರ್ಮಿಕರು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಮೊಬೈಲ್ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿದೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಯಲ್ಲೂ ಮೊಬೈಲ್. ಆದರೆ ಈ ಸಂಪರ್ಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಅನಾಹುತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಅರಿವಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲಿದೆ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು:

★ ಅಮೆರಿಕನ್ನರ ಸರಾಸರಿ ಪ್ರತಿ 22 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಬದಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಫೋನ್‌ಗಳು ಗುಜರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. 2016ರಲ್ಲಿ 16 ಕೋಟಿ ಫೋನ್‌ಗಳನ್ನು ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಗುಜರಿಗೆ ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು.

★ ಭಾರತ, ಚೀನಾ, ಫ್ರಾನ್ಸಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ದೇಶಗಳ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹಳೆಯ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಇ-ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಾಮ್ರ, ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಎಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಗುಜರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಾರೆ.

★ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಳೆಯ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಬ್ಯಾಟರಿಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಯಾಡ್ಮಿಯಂ ಹೊರತೆಗೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೂ ಅವರಿಗೆ ಮಾರಾಟದ ಸರಕು. ಈ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೈ ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ವಿಷವಸ್ತುಗಳು ಮೆತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

★ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಳೆಯ ಸರ್ಕೀಟ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಬಿಸಿಯ ಸೀಸದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಸುತ್ತ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂ ಚಿನ್ನ ತೆಗೆಯಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ವಿಷವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಬಹುತೇಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಸೀಸ, ಕ್ಯಾಡ್ಮಿಯಂ

